

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 475/2020-68

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .
2. Návrhu na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenia základných práv podľa čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 2 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ do jej textu včlenil viacero žalôb vo veci podozrenia z páchania trestných činov a nečinnosti, ktoré adresoval Špecializovanému trestnému súdu, pričom v nich za žalovaných označil „Špeciálnu prokuratúru Slovenskej republiky“, Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, Ministerstvo Spravodlivosti Slovenskej republiky, Súdnu radu Slovenskej republiky, vládu Slovenskej republiky, verejnú ochrankyňu práv Slovenskej republiky a Centrum právnej pomoci, kancelária Bratislava. Sťažovateľ v týchto žalobách vznáša viaceré požiadavky. Žiada o uznanie žalovaných za vinných z nečinnosti, úmyselného nekonania v mene spravodlivosti a popieranie práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces i o vyslovenie porušovania, zneužívania právomoci a spôsobenie škody veľkého rozsahu. Vyjadruje nespokojnosť, pretože nedošlo k podaniu mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej aj „generálny prokurátor“) ani vykonaniu rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 14 C 236/94 z 18. septembra 2002 (vo veci zaplattenia náhrady mzdy) z dôvodu prebiehajúceho konkurzného konania na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5 K 162/2002. Nedošlo k vykonaniu rozsudku Okresného súdu Bardejov vydaného v konaní sp. zn. 1 C 170/2009. Súčasne vyjadruje nespokojnosť, že jeho

súdny spor trvá 23 rokov a nemôže sa domôcť nároku na náhradu škody. V jednej zo žalôb vyjadruje nespokojnosť s vybavením jeho žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, žiadajúc o poskytnutie právnej pomoci a právneho zástupcu na spísanie správnej žaloby. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť aj s vybavením jeho skoršej ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 287/2020 odložením.

3. Sťažovateľ žiadal v jednej zo žalôb špeciálneho prokurátora o preverenie stavu, vyšetrovanie a podanie žaloby na Špecializovaný trestný súd. V záverečnej časti sťažovateľ uviedol, že podal žalobu na prokuratúry Slovenskej republiky, ktoré porušujú ústavou dané postavenie, nedodržia ho a nechránia práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu. Od podania 8. novembra 2018 sa do podania ústavnej sťažnosti už vyše rok a 3 mesiace nikto jeho podaním nezaoberal.

4. Podľa sťažovateľa nečinnosťou špeciálnej prokuratúry dochádza k porušeniu jeho ústavných práv v označených článkoch, čo dokazuje konaním úradu špeciálnej prokuratúry, resp. nečinnosťou spočívajúcou v nepredložení sťažovateľovho návrhu Špecializovanému trestnému súdu po viac ako 458 dní. Ohrozuje sa stabilita právneho štátu, riadne fungovanie demokratických inštitúcií, sociálneho postavenia, dochádza k diskriminácii fyzickej osoby, k páchaniu trestného činu proti majetku (nevyplatenie mzdy), k porušovaniu právomoci verejného činiteľa, výkonu právoplatných rozsudkov a vzniká škoda veľkého rozsahu. Úrad špeciálnej prokuratúry úmyselne porušil jeho práva a spôsobil prietah v konaní a do dnešného dňa trvajúcu právnu neistotu.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol ústavnému súdu, aby pri predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie, ak je to potrebné, aby ho oslobodil od súdnych poplatkov a pridelil mu právneho zástupcu alebo aby mu dovolil obhajovať sa pred ústavným súdom. Poukázal na výšku svojho dôchodku, žiadal o zaradenie jeho podania do vyššej rýchlosti. Napokon sťažovateľ navrhol vydanie nálezu, ktorým ústavný súd vysloví porušenie označených práv postupom úradu špeciálnej prokuratúry, nariadi jej konať bez zbytočných prietahov, odstrániť procesné nedostatky a rozhodnúť v krátkom čase spravodlivo, zákonne a ústavne. Navrhol aj priznanie spravodlivého zadostučinenia

vo výške 50 000 € ako občanovi Európskej únie z dôvodu právneho vzdelania porušovateľa, nezákonného a neústavného konania a vedomého porušovania sťažovateľových práv.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6.1 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7.1 Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

7.2 Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

7.3 Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8.1 Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom..

8.2 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9.1 Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

10. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

11. Na predbežnom prerokovaní ústavný súd zistil, že ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), neobsahuje ale všetky všeobecné a osobitné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). Sťažnosti možno vyčítať celkovú neprehľadnosť (vzhlľadom na začlenenie žalôb do textu ústavnej sťažnosti) a aj nejasnosť (napriek rozsahu 63 strán), pretože nie je možné jednoznačne ustáliť jej predmet. Zo sťažnosti nevyplýva žiadny bližší údaj o zásahu do práv sťažovateľa, ktorým postupom, resp. v ktorom konkrétnom konaní úradu špeciálnej prokuratúry mali byť označené práva porušené. Sťažovateľ síce uvádza, že zásah trvá od podania 8. novembra 2018, pričom nemá bližšie informácie o tom, komu bolo podanie pridelené. Z uvedených informácií však ústavnému súdu nie je zrejmé ani to, či došlo k spomínanému podaniu v uvedený deň (nebol o tom predložený žiaden dôkaz), ani čoho sa malo týkať podanie (takéto podanie nebolo priložené a ani nie je včlenené do textu ústavnej sťažnosti). Chýba teda osobitná náležitosť návrhu na začatie konania v podobe označenia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým boli porušené sťažovateľove práva. Okrem tohto nedostatku sťažnosť neobsahuje ani konkrétne právne a skutkové dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu označených práv, ako osobitnú náležitosť návrhu na začatie konania. Dôvody obsahuje sťažnosť len čiastočne vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom úradu špeciálnej prokuratúry. Vo vzťahu k ostatným označeným článkom ústavná sťažnosť neobsahuje akékoľvek právne a skutkové dôvody, z ktorých vyvodzuje sťažovateľ porušenie svojich práv. Ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by naznačovala porušenie označených práv postupom úradu špeciálnej prokuratúry. Preto ústavný posúdil uplatňovanie nároku v tejto časti ako zrejme bezúspešné pre nedostatok súvislosti medzi opísaným postupom a namietaným porušením práv, teda pre zjavnú neopodstatnenosť.

12. Po preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti je možné ťažisko argumentov sťažovateľa vidieť v namietanom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ tvrdí, že bolo iným zásahom (zbytočnými priet'ahmi) porušené jeho základné právo alebo sloboda, preto je jeho sťažnosť podaná procesne legitimovanou osobou (§ 122). Z ústavnej sťažnosti nie je možné zistiť, či sťažovateľ vyčerpal právne prostriedky nápravy priznané zákonom (§ 132 ods. 2), inak sa javí byť sťažnosť prípustná podľa § 55 zákona o ústavnom súde.

13. Podaná žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu pre ústavný súd znamená povinnosť skúmať, či sú v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

14. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená. Ak ale ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom,

v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019). Preto sa splnením tejto podmienky zaoberá ústavný súd v nasledujúcich častiach.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a v zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

16. Ústavný súd si pri výklade základného „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k sťažovateľom namietaným porušeniam práv je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, ako mal úrad špeciálnej prokuratúry porušiť označené práva. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej absentujú konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu ním označených práv a slobôd (odôvodnenie ústavnej sťažnosti, pozn.), a absentuje konkrétne označenie zásahu.

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných

článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Podľa ústavného súdu má nepredloženie dôkazov o tom, že k zásahu do práv sťažovateľa došlo, významné procesné dôsledky, keďže sťažnosť tak vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

19. Ústavný súd dodáva, že podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Doručený návrh však obsahuje aj neodstrániteľné nedostatky (chýbajú skutkové a právne dôvody – odôvodnenie). Napriek tomu ústavný súd preferoval materiálny prieskum návrhu pred bezpodmienečným trvaním na všetkých zákonných náležitostiach a u navrhovateľa nezastúpeného právnym zástupcom nepristúpil k odmietnutiu podania len pre nesplnenie náležitostí podľa zákona o ústavnom súde. Za určitých okolností totiž môžu prevážiť hľadiská procesnej efektívnosti a rýchlosti konania a ústavný súd rozhodne o podanej sťažnosti aj bez odstránenia nedostatkov podania. Je to tak v prípade, keď ústavný súd dospeje k záveru, že ani doplnenie sťažnosti by za žiadnych okolností nebolo spôsobilé privodiť sťažovateľovi úspech pri predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti.

20. V posudzovanom prípade ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na odstránenie uvedených nedostatkov (kvalifikované doplnenie odôvodnenia ústavnej sťažnosti). Výzva sťažovateľovi by bola nadbytočná, pretože aj v prípade, ak by sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorá by spĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti, stále by tu existoval dôvod na jej odmietnutie vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

21. Ako uvádza, resp. cituje samotný sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, Špecializovaný trestný súd vykonáva svoju jurisdikciu na úseku trestného práva a rozhoduje výlučne o obžalobách a o návrhoch podaných prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry. V jeho kompetencii nie je konať na podnet fyzických osôb ani preskúmať rozhodnutia prokuratúr či iných inštitúcií. Inými slovami, podľa platného právneho stavu je to štát, konajúci prostredníctvom tej-ktorej prokuratúry, v tomto prípade prostredníctvom úradu špeciálnej prokuratúry, ktorý má monopol na trestnú žalobu (obžalobu). Ak sťažovateľ požaduje od úradu špeciálnej prokuratúry, aby na základe jeho podaní, obsahujúcich podozrenia zo spáchania trestných činov patriacich do jej pôsobnosti, priamo podala obžalobu na Špecializovaný trestný súd, tak vychádza z nesprávnej predstavy o fungovaní trestného procesu.

22. Právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (porov. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010, IV. ÚS 423/09). Vo všeobecnosti v právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje nárok fyzických ani právnických osôb na to, aby prokurátor podal obžalobu na základe ich oznámení o podozrení z trestného činu. V minulosti ústavný súd vyslovil, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa ústavy nie je ani právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám. Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na trestnom oznámení proti tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok ESĽP z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok ESĽP z 21. 9. 2004, bod 48).

23. Preto sťažovateľovo podanie z 8. novembra 2018 nemôže bez ohľadu na jeho presný obsah bez ďalšieho vyvolať sťažovateľom želaný stav (podanie obžaloby). Musel by

tomu predchádzať zákonom ustanovený postup orgánov činných v trestnom konaní (postup pred začatím trestného konania, prípravné konanie). Sťažovateľ by sa mohol na tomto procese zúčastniť (podľa obsahu jeho sťažnosti) v postavení oznamovateľa, svedka či poškodeného.

24. V tejto súvislosti pre úplnosť upriamuje ústavný súd pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru. Z nej vyplýva, že sťažovateľ ako poškodený v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia (proti konkrétnej osobe) sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je teda tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Základné právo poškodeného v trestnom konaní na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy je preto uplatniteľné až po vznesení obvinenia voči konkrétnej osobe (napr. I. ÚS 18/06). Preto aj pri maximálnom možnom zohľadnení nezastúpenia sťažovateľa advokátom a pri pripustení neúplnosti v označení postupu úradu špeciálnej prokuratúry by musela byť ústavná sťažnosť po vecnom prieskume ústavným súdom odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Podľa predložených informácií je totiž vylúčené namietané porušenie uvedeného základného práva na inú právnu ochranu, resp. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Z predostretého opisu skutkového stavu, resp. odôvodnenia návrhu nespozoroval ústavný súd žiadnu takú skutočnosť alebo okolnosť, ktorá by si zaslúžila bližšie preskúmanie pre potenciálne porušenie základného práva alebo slobody.

25. Navyše, ústavnú sťažnosť je možné považovať aj za neprípustnú podľa § 132 ods. 2, čo predstavuje dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde, pretože nie je zrejmé, či sťažovateľ využil možnosť preskúmania namietaného postupu alebo rozhodnutia prokurátora jemu nadriadeným prokurátorom. Táto možnosť vyplýva z príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 účinného od 1. januára 2020 (ďalej len „príkaz“), vydaného na základe

§ 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Podľa čl. 1 príkazu tento upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku, alebo odstránenia pried'ahov prokurátora v predsúdnom konaní... a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Príkaz je vyjadrením osobitného oprávnenia generálneho prokurátora vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, a preto je taký postup účinným prostriedkom na ochranu dotknutých práv. Také oprávnenie má osobitnú povahu vo vzťahu k ostatným inštitútom zákona o prokuratúre, a keďže je príkaz pre prokurátorov záväzný, je postup podľa neho (čl. 6 ods. 4 príkazu spolu s nadväzujúcimi ustanoveniami zákona o prokuratúre) právnym prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

26. Vychádzajúc z už citovanej judikatúry, ako aj z okolností daného prípadu ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o namiatané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom úradu špeciálnej prokuratúry, je ústavná sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že ide o prípad trestného konania proti neznámemu páchatel'ovi, kde si sťažovateľ ako poškodený nemôže uplatniť svoj nárok na náhradu škody proti obvinenému, a tak z hľadiska možných pried'ahov v konaní profitovať zo záruk podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorých záruky sa naň budú vzťahovať až okamihom vznesenia obvinenia konkrétnej osobe. V dôsledku uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú.

27. S prihliadnutím na namiatané porušenie čl. 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že tento článok, ktorý nezakotvuje žiadne základné právo alebo slobodu, nemožno podaním

sťažnosti podľa čl. 127 ústavy namietať samostatne. Ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Iné ustanovenie uvedených právnych aktov síce možno namietať, ale vždy len v spojení s namietaným porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 32/08). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom jej rozsahu musí aj v časti tohto článku ústavná sťažnosť byť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.1 Záver vo vzťahu k žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

28. Ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu práv postupom úradu špeciálnej prokuratúry ústavný súd vyhodnotil ako primárne nespĺňajúcu zákonom ustanovené náležitosti, pri súčasnom konštatovaní jej zjavnej neopodstatnenosti. Javí sa, že podaný návrh trpí s poukazom na už uvedené skutočnosti vadami, ktoré by nebolo možné odstrániť ani v prípade, ak by sťažovateľ bol v konaní pred ústavným súdom právne zastúpený. Zistenie o zjavnej neopodstatnenosti nutne vedie ústavný súd k záveru, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, I. ÚS 210/2019). Pretože nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu napriek nezdokladovaným osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku rozhodnutia). Výzva na preukázanie majetkových pomerov by bola po zistení zrejme bezúspešného uplatňovania si nároku na ochranu ústavnosti neúčelná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu